

CULTURA POPORULUI

Ferește-te Române de cuiu străin în casă.

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
Pentru autoritățile sătești 300
Instituții particulare și de stat 400
Iar dela 500 de lei în sus, pentru aprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOEȘTE ȘI VEI PUTEA”

C. A. ROSETTI.

Director:
Generalul NICOLAE PETALA

REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16.

BUCUREȘTI, 26 IANUARIE 1930

ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16

ANUL X, Nr. 309
Apare în fiecare Duminică

Da de ce să nu se poată?

Fiecare din slujbele obștești trăiește pe o temelie de cugetări care-i dă îndreptărire ca să ființeze pe lume. Oștirea trăiește pe cugetarea de apărare a țării; Biserica pe cugetarea de înfrângere a morții și de trăire în vecinicie, ca ființe care nu suntem numai ale acestei lumi; Școala pe cugetarea sporirii de putere pe care le dobândim prin luminarea minții și apoi prin ușurarea vieții prin această putere; cărmuirea țării prin cugetarea de rândăială, care este o trebuință și o ușurare pentru bunul mers al vieții. Așa este cu toate slujbele dacă le-ai lua la rând.

Greul însă nu este să cunoști că fiecare slujbă are o îndreptărire a ei (bine înțeles, slujbele care au o astfel de îndreptărire, fiindcă sunt și slujbe scornite, numai ca să îndoaie pe unii cu gologani); greul este să faci pe oamenii care se află în asemenea slujbe a înțelege ce rost are fiecare slujbă și a se alipi cât mai mult cu sufletul pentru ea și a învăța să o îndeplinească pe cât se va putea mai bine.

Pentru a ajunge însă la aceasta, trebuie o grea muncă de clopote a fiecărui îns în parte, fiindcă greul se dă omul la brazdă a privi slujba ca o chemare prin care își dă partea sa de muncă în slujba obștii. Mult mai ușor oamenii se năvălesc în slujba pe care o au, o îndeplinesc cu lenevire, de multe ori se socotesc stăpâni pe ea și parcă ar da dela ei când pășești înaintea lor să-și îndeplinească sarcina pe care o au.

Aceasta înseamnă însă scârțâire între om și slujbă, reaua primire din partea omului a cugetărilor care stau la temelie slujbei. Dar trebuie să se știe că deosebirea între o țară luminată și alta neluminată, este, între altele, și aceasta. În țara luminată omul este în totul al slujbei. Este cu toată inima la ea, este cu totul pregătit pentru ea, este un îndeplinitor înimos al cugetării care dă ființă aceluia slujbe și, prin aceasta, își este cu dragă inimă la îndemână când ai nevoie de el. În astfel de țări, nu rămâi cu cererea scrisă, dată la stăpânire, dar care nu capătă răspuns niciodată; nu rămâi cu plângerea îndreptată la unul din organele acesteia, dar fără nici o urmărire; nu vezi slujba făcută unealtă de săcărare a altuia; nu vezi pe om la slujbă întinzându-se, bând cafele, trăgând la fum de tutun, parcă ar fi în casa lui. Într'un fel oare care, orice slujbă este un fel de altar, este lucrul obștii pe care nu e cinstit să l întrebuințeze ca al meu. Trebuie să l privești ca o chemare care mi s'a dat, de care am fost socotit vrednic și de aceia trebuie să o țin în toată vrednicia.

În țările în care vezi slujbele întrebuințate ca pentru folosul tău însuși, în care omul se socotește că el nu are altă chemare decât să-și vadă de rosturile lui, în care nu el e pentru treburile țării, ci țara e pentru îndestularea lui, — în acea țară poți fi încredințat că te afli într-o țară înapoiată. Toate țările care stau rău, între altele principii, stau astfel și pentru aceea că au astfel de slujbași. Stări de acestea au fost cu toptanul în Rusia, în Turcia și în alte țări. De aceea în ele n'a putut fi bine. Ca o țară să se îndrepte, în latimea aceasta trebuie să-și puie toată grija.

Când felurite tagme de oameni se adună să se sfătuiască pentru nevoi ale lor și auzi de: congresul cutărei bresle ori a cutărui soi de slujbași, citești la ziar despre desfășurarea celor mai

înalte cugetări privitoare la chemarea unei slujbe sau alteia. Ti se spune: noi ajutam la inflorirea națională, la sporul rodnicii pământului, la apărarea băuturilor din țara noastră, la luminarea sufletelor, la tămăduirea boalelor și e nevoie de noi să fim ocrotiți ca să nu fim stingheriți la împlinirea chemării noastre. Toate sunt foarte adevărate și ti pare bine că oamenii văd că e așa și o mărturisesc.

Dar greul începe de aici înainte. Oare oamenii se simt datorți către aceste cugetări pe care le mărturisesc despre slujba lor? Ei! dacă s'ar simți astfel! Atunci n'ai mai citi la ziar despre atâtea lucruri ciudate, de oameni care și fac slujba, dacă nu cu necinste, dar de atâtea ori cu gura căscată și cu ochii închiși! N'ai afla și n'ai vedea, prin tine însuși, cum sunt slujbași care se folosesc de slujba lor, pentru a săcăi oameni și a-i sili să se înduplece prin mijloace cu care oamenii se înduplecă.

Ca slujbaș, ești pus să faci una, dar de multe ori tu faci alta. Ai slujbă pentru mai bunul mers al treburilor, iar tu îl îngreuezi, fiindcă vezi de ale tale, nu de ale ei și de nevoile obștii.

Ca locuitor, odată te trezești cu amenințarea: «îți dărâam casa, că nu e sănătoasă», fără ca să fi venit cineva să cerceteze care e casa și de e sănătoasă ori ba. Și când vine cu hârta de amenințare, așa de puțin știe care e acea casă (că doar nu asta are în gând, nici nu știe de acea casă), încât o nemește alurea. Și când te duci și le ceri lămuriri, b dau oamenii din colț în colț. Și fiindcă te vad dăr și gata a da lucrurile la ziar, nu mai mișcă de loc și nici nu mai dau pe acolo să dărâme casa.

De ce?
Pentru că nu aceasta urmăreau ei. Oamenii își urmăresc treburile lor, prin sila pe care vor să o facă cu slujba pe care o au.
La congrese ti se spun multe despre ce sunt ei, despre însemnătatea lor, despre nevoia pe care o are obștia de ei, și totuși în aceste ciudățenii de acestea, în care oamenii se arată fără nici o grijă de a împlini cugetarea dela rădăcina slujbei.

Cine va aduce îndreptare în latimea aceasta va înoi țara. Căci a avea slujbele numai după fața lor, dar nu și în împlinirea chemării lor este o mare lipsă care se simte.
În Universul dela 17 Ianuarie a. c., doamna Sanda I. Matei, luminată și inimoasa scriitoare, care prinde în condei fapte care dau de gândit și care altora le scapă, pomenește de o necorocire petrecută pe ste muniți, în care oameni răsturnăți cu automobilul, au avut nevoie de un medic în orașul Șimlaul-Silvaniei. Medicul n'a voit să le dea ajutor fiindcă... nu voia să i moară oamenii în casă.

Bine, dar la congres așa se vorbește? Acolo se spune că noi, medicii, suntem și putem ceace s'înțelege, e adevărat dar uite că nu se potrivește toți cu aceste frumoase mărturisiri. Mai rău încă dacă medicul se leapădă de datorie de a te ajuta, fiindcă ai fi de alt neam sau de altă credință decât el, pe când medicul nu trebuie să vadă decât pe om în suferință și care te trebuie ajutat.

E adevărat, se vorbește acolo și de alt medic: D rul Bărcă, la spitalul căruia s'au dus răniții. Acesta și-a gollit odaia sa de lucru ca să aibă unde primi răniții. Și i-a îngrijit cu toată inima.

Lată lucruri care arată nevoia de a scrie despre om și slujbă ca mari puncte de îndreptare într-o țară ca a noastră. Și dacă d'na Matei se întreabă dacă nu pot fi chemați la răspundere medicii ca cel de care a pomenețit, zicem: Da de ce să nu se poată?

A. H. SCRIBAN

ZIUA UNIRII

Cea mai mare însemnătate națională a poporului nostru, o are ziua de 24 Ianuarie. În această zi, se prăznuiește Unirea Principatelor Române de la 1859; apoi, Unirea Basarabiei, a Bucovinei și a Ardealului, la Patria-Mamă, după războiul cel mare din 1916—1918.

Poporul nostru românesc, a învins todeauna orice piedici care i s'au pus în cale, cu toată vânoșia sa, pentru că a plecat la luptă cu încrederea de a birui; așa, că niciodată nu a dat greș în pasul pe care l'a făcut; dovadă, unirea tuturor românilor sub un singur sceptru, și libertatea sa de a trăi în voe.

Un singur gând mai avem acum, când ne-am unit ca teritoriu când, toți frații săntem la un loc: Unirea culturală și morală. Dacă și sufletește vom fi uniți, vom putea spune cu adevărat, că săntem un stat model. Dar, lupta aceasta este mai grea decât toate celelalte. Prin urmare trebuie să existe, bună armonie între frați, iubire desăvârșită; și nu se vor putea înlăptui, decât prin lăsarea uricioasă a luptelor politice la o parte dintre noi, cu un cuvânt, să înceteze vrășmășia și invidia, că unul este mai grozav decât celălalt. Iată deci ce ne trebuie nouă; căci dacă avem dușmani peste granițele țării, mai e nevoie de dușmani și în interior?

Aceasta este o problemă care ne munceste pe noi și care trebuie să și-o pună fiecare bun român acum de ZIUA UNIRII, dacă putem trăi fără Unire sufletească.

Fie dar, ca din ziua când sărbătorim UNIREA PRINCIPATELOR, să ne unim și sufletește ca astfel fiind, să prăznuim în armonie toți Românii din toate colțurile țării și să strigăm plini de dragoste și devotament: trăiască România-Mare!, trăiască Regele nostru Mihai I, al tuturor Românilor! trăiască Poporul românesc liber și independent!

«CULTURA POPORULUI»

Să fie oare așa?

Diac. V. FUSSU

De câte ori am auzit despre ușurătatea în care se amestecă diferite personaje, sau mai bine zis, unele din capetele care conduc poporul nostru, atât prin educația cetățenească cât și moralicește, am strigat; nu crezând că prin cuvintele noastre îl vom întoarce la calea dorită de noi dreaptă, dar să înțelegem cunoscut norodului de ce se țin unii ca aceștia.

Așa, când a fost vorba de alegerea unei misse anul trecut, și mai înainte, am văzut, că pentru alegerea unei astfel de frumuseți, certată cu morala și cu bunul simț, această alegere a fost prezidată de un ministru al

țării noastre și de prezidenta femeilor române. Cum?
Acesta personalități șezând pe scaun, iar prin fața lor defilând fel-de-fel de manechine, fel-de-fel de palaje, ca la urmă să fie aleasă una din ele Regina frumuseții din România. După alegerea aceste miss-uri au fost imbuirate cu tot felul de burătăși, pe care ele le înmăgazină undeva, ca să le albe pentru mulți ani.

Dar, în alegem noi prea bine, că atunci când cineva e în lipsă, să rostească și el ceva ca să nu piară de foame, să-și mai pună și de o parte pentru altădată, dar nu înțelegem, ca atunci când cineva capătă covă fără muncă

să nu împărtășească atâtor sărmani, care se prăpădesc de foame.
Am mai spus noi și altădată, că toată vina cade asupra acelora ce înființează aceste ușurătăți și le subvenționează din gros; căci la urma urmei, ce poți cere dela cineva care nu simte, care niciodată n'a dus lipsă de nimic?

Iată însă că și anul 1930 ne-a adus încă o misse. În persoana unei fiice de general, aleasă fiind tot ca și mai înainte de reprezentanții unei gazete din Capitala țării.

Programul alegerii, a fost ca și mai înainte; iar după alegere au urmat aceleași petreceri, cu mese întinse, cu dansuri și cu daruri.
După alegere recomandăți atât la noi în țară cât și în străinătate.
Ei bine, cât s'a cheltuit cu toate acestea, cred că nici nu s'ar putea socoti.
Dar se vede că alegerea de anul acesta a apucat pe un drum mai deosebit decât

în trecut, căci ne arată gazetele, care îi închină acestei frumuseți trușești coloane întregi, lucruri, — după ce ne-am învățat cu cele petrecute, — de necrezut.

Miss e hotărâtă, ca din premisele ce le va primi, — dacă cumva se întâmplă să fie aleasă și în străinătate — să ajute pe semenii săi în suferință, pe acei care de parte de orice alte bucurii, n'au nici pâinea cea de toate zilele.

Iată o faptă, care ar fi de laudă, dacă Miss, va fi într-a-devăr o frumusețe a sufletului său, o frumusețe pentru cei ne-avuți, pentru cei ce plâng după o coajă de pâine, pentru cei care în vreme de iarnă stau în frig, ne având un vreas cu ce să și facă puțin foc.

Această va fi de exemplu pentru celelalte miss-uri viitoare și o palmă ușurătoare pentru cele din trecut, — dacă vor simți-o.

Totuși ne întrebăm: SĂ FIE OARE AȘA?

3*) O cetate sufletească

O dorim în fiecare sat. Acolo unde se închiagă ne bucurăm că s'a înlăptuit cu un ceas mai devreme; acolo unde e dormicie a se plămădi cel puțin în viitor ne bucurăm că un mănunchiu de oameni înțeleghători sunt pe drum bun; acolo unde nu e nici gând de a se pune cum-va temelie, cerem cu tot dinadinsul a se face.

Nu mi răspundeți că «sufletul» poate fi înlăptit și i se poate porunci ca la oaste, datorita frunțașilor e să... Dar, de multe ori și niste desmetici pot fi de înțelec când sămânța aruncată nu-i seacă! De altfel încă dela primele așezări omenești s'a simțit nevoia ca să nu domnească răsfețul ci, ajutarea și prietășugul între semenii. Imprejurări firești au făcut ca oamenii — fie de teama fiarelor dezavorate din codru; fie de-a vecinilor lacomi sau răboinici; — fie de o mai bună muncă în comun, schimb s. c. l. — să trăiască la oală, aproapeți — începând întâi cu unitatea «familiei» din ce în ce desăvârșind «asociațiunea».

De aceia până azi mâna firii n'a aruncat vitreg pe plaiuri om ici, om colea ci așezăminte întregi de cătune, sate, înfloritoare orașe, căci «singurătatea» n'a fost pilduitoare și nici de bun temei pe pământ. Înființarea unei cetăți, după cum în mijloacele de luptă erau: piept, pumn și spadă, se făcea după cel mai bun bolovăniș de zidărie pentru pază și adăpost, — azi o desăvârșim cu țaria sufletelor noastre de români într'un singur gând și-o simțire.

Însemnătatea acestei cetăți în satele noastre e mare Alcătuim un «întreg» și devenim cei mai aprigi susținători și paznici a unei comori pe care se întemeiază însăși viața noastră și a neamului: «Sânge și Credință». Din sat alcătuind o cetate de suflete, țara va fi cel mai grozav piept pentru cotoritorii de mâine. E timpul să ne pătrundem și să lăsăm de-ocamdată bucuriile mărunte țigănelile politice și să ne arđâncim pentru o clipă în noi ca într'o uitare de tot ce ne înconjoară și cerând în ajutor «trecutul» atât de falnic și furtunos să ne întrebăm: suntem destoinici sau nu să începem o viață nouă?

Sf. Evanghelie ne va pune de îndată la îndemână cu-

vântul de «Pace și bună învoială» iar obârșia noastră nedesmințită «hârnicie» și să încercăm să devenim «făuritori unei vieți cu adevărat de chivernisitori în țara bogată.

Mergători întru îndeplinirea acestei ținte, vom căuta să întemeem această legătură prin: obștia sătească. Vom ține o adunare pe cât se poate, a tuturor locuitorilor din sat și vom alege pentru «biata turmă» un vrednic conducător. (Mă gândesc și la alegerea acestora ca la alegerile comunale că numai de capete sparte n'ar trebui să avem noroc!) și înțeleghători ai vremii noi să chibzuim conștiințioși și să luăm măsuri numai spre binele tuturor și nu numai pentru mângăierea slăbiciunilor noastre personale.

Un preot tânăr sau un învățător harnic nu trebuie scăput printre degete. Odată obștea sătească înlăptuită va înscri ca o menire:

a) Unirea cât mai mult sufletește a Românilor închinăți Sf. Biserici Românești, Neamului, Regelui prin:

b) Sprijinirea Sf. Biserici, trezirea dragostei de graiul nostru neaș, de portul și datinele strămoșești; lumina-rea poporului prin îndemnuri și sfaturi bune; lățirea învățământului, sprijinirea muncii sub toate chipurile, întărirea negoțului, lupta împotriva beției (nu mai scriu alcoolul ci «beție») s. c. l. Deocamdată acestea în linie generală, luate în parte, vom arăta în articolul viitor cum se pot îndeplini.

Cesar Pruteanu

*) Viitorul sat românesc.

Insemnări săptămânale

Maestru Arsene Popovici

Într'un colțisor de Țară, la Cluj, unde vremea urzeste mai greu faptele oamenilor, unde arta doarme între stînghele uitării, acolo în liniștea serilor frumoase, cuprins de artă și sfîntenie, Maestrul Popovici lucrează cu multă sărguință. Creiază din lutul vremii formele nemuritoare, formele divine.

Un singur crez din care trăește, este să așeze frumosul în lumina adevărului.

Dar cauza e zadarnică, locul de cinste nu-l are aci printre noi. Probabil că n'are îndeajuns curaj, adică îndrăzneala aceea pe care o au nulițăile.

S'au nu cunoaște jocul cuvintelor mincinoase: politica. O! voi oameni ce aveți forțele și puteți printro vorbă de a voastră să înlățați, scobiți cu dalta minții și adunați frumusețile acestei țări, străngeți mândrețile și veți vedea că și România are genii ce merită atenția lumii

Ion Luca.

Cugetări

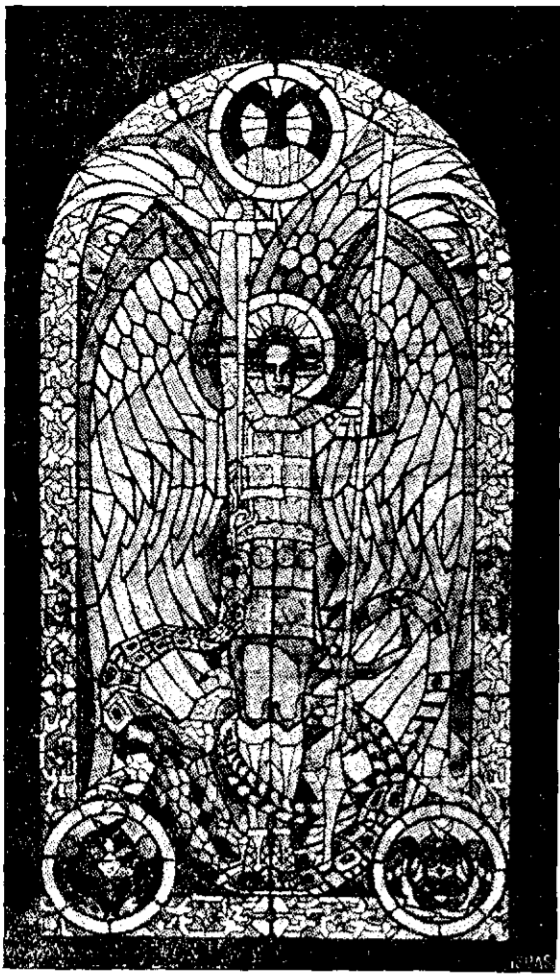
Eroilor li se dau decorații iar demagogilor slujbe înalte.

A fi fericit, a fi mort.

I. C. Stejar

Răvașe Intime BRĂGAN

de D. I. Dogaru.

Pocăința lui Zacheu

Frate Creștine,

Domnul nostru Iisus Hristos, plecând să propovăduiască lumii, calea adevărului etern, care este așternut picioarelor lui Dumnezeu, a întâmpinat multe și multe necazuri, din partea celor fără de lege și mai cu seamă din partea cărturarilor și fariseilor. În inima Lui zvăcnea dorul de a aduce turma cea rătăcită pe căi drepte, pe căi pline de dragoste, de iubire eternă față de aproapele și de Dumnezeu, de cinste și nădejde în acel care-L trimisese în lume. Capul Lui nu avea unde să se culce și trupul Lui nu avea unde să se odihnească, fiindcă blândul povățuitor al lumii nu avea aici pe pământ, nici palate de cristal nici castele al căror vârf să se înalțe spre nori, nici coliba celui mai umil pământean. Așternutul Lui era pământul cu iarba verde, era pământul din care se înălțau spre cer cedrii Libanului, iar acoperământul cerului presărat cu milioane de stele. Cuvântul Lui cel Dumnezeu nu trebuia să rămână sub obroc, nu trebuia să se mărginească în latura cea strămtă a pământului. Zăvonului și Neftalimului, ci trebuia să pătrundă în inima omenirii, plecând de aci, din Galileia Neamurilor, până la

Frate Creștine,

lată-L pe Mântuitorul Hristos, cum merge pe jos, prin colbul drumului și trece prin lerihoan. Iată L cu multime de popor după El, încât cine vrea să L vadă trebuie să se urce pe case sau prin pomi. Iată-L cum merge și duce cu El turma la izvorul cel nesecat de apă vie. Iată cum aci în lerihoan, bogătaşul Zacheu, fript la inimă după apa cea datătoare de viață nouă a învățăturilor drepte și frumoase, fiindcă era mic la statură și nu putea să-l vadă cu dorul aprins în suflet, ca să nu scape ocazia de a vedea pe mielul cel blând, se urcă într'un dud.

Câtă dragoste în inima lui Zacheu bogătaşul din lerihoan! Și El cunoscu inima lui plină de dor, setoasă de a se adăpa din învățătura cea. Nu se poate o mai mare fericire pe lume, decât atunci când știi că Iisus, din drumul lui se abate și intră în casa ta. Poporul rămase afară și Domnul intră în palatul bogătaşului Zacheu.

fericit că poate căpăta viața nternă și fericirea veșnică exclamă cu bucurie: «Doamne, sunt păcătos, iată dau jumătate din averea mea săracilor și de am năpăstuit pe cineva întorc înapoi». «Astăzi s'a făcut mântuirea casei acesteia» exclamă Iisus, cu bucurie că din calea rătăcirii întoarse pe păcătosul Zacheu! O! Dar fariseii și cărturarii găsiră prilej ca să protesteze spunând apostolilor și poporului «Cum de intră să găzduiască la un om păcătos ca Zacheu?»

Da. Intră să găzduiască la un om păcătos Domnul, căci atunci întorcându se din calea rătăcirii lui, multă bucurie se face în cer. Au voi nu vă bucurați când aflați drahma sau oala cea pierdută?... Cărturarii și fariseii căutau mijlocul ca să-l părăsască și să-l prindă.

Frate Creștine, îți pare rău ție că a intrat Domnul în casa lui Zacheu? Dacă-ți pare rău ești ca un vameș și fariseu. Îți pare rău că Domnul nu intră în tine? O! dar cum să intre la tine, când tu, atunci când El trece stai cu ușa închisă în casa ta ca un palat?

În casa lui Zacheu a intrat Domnul, fiindcă El a lăsat în urmă totul și s'a suit într'un dud ca să L vadă ca să L

vede. Pentru că dragostea mare pentru acel ce trebuia să-l mântuiască. De vrei să intre Domnul în casa ta, fă și tu frate creștine, ca Zacheu, aleargă după el, Chiamă-l tu să vie, căci El este bun și vine, nu întârzie niciodată. Da și tu din averea ta jumătate săracilor, cum a dat Zacheu, iar dacă ai năpăstuit pe cineva, aleargă la El, cereți iertare, și întoarce-te înapoi și atunci se va face mântuirea casei tale, care o ții închisă când te cheamă clopotul să stai de vorbă cu Iisus. Măine când va suna ceasul, fratele meu, nu iei cu tine nimic în mormânt. Vezi că în drumul lerihoanului Domnul trece cu toată lumea după El, nu sta, aleargă spre El și cheamă-L să-ți mântuiască păcatele cele multe și când te va vedea îți va spune ca lui Zacheu: «Grăbește te de te pogorâ, că astăzi mi se cade să rămân în casa ta.

Amin.
Preot. Dem. I. Iliescu Paltanca

Eu am plâns, iar Costică a răsunat: El și? Apoi a fugit lîngând palmile de icre. Ce mai avea în mână.

Seara, c'o labă de iepure, a pocnit la bucătărie în cap pe Teodora, Butulica, văzând că fășnea sângele din rană a sărit de la vatră, unde era cu mâinele în lăina, că făcea marinată din

Dragă Zoițico,

Ruxanda asta este o comoară, iar eu o scormonesc atâta, că mi-e teamă să nu mă ia la goană într-o zi, din privdorul asta minunat, care allă și știe atâtea taine. Cum mă văzu își întoarse capătul, răsuci perina sub cap și zise: Iar veniși, fata mea și eu, iar îți pregătu desaga cu amintiri.

Comoara, comoara prețioasă, zisei eu și mi luai în mână condeiul. Surăse blând, ca de obicei și urmă:

În curtea noastră «fata mea, era un belșug, care azi n'ar putea fi nici în casa unui ministru, fie el cât de spoliator și de înfruptat din bunurile supușilor săi.

Mai aveam două vie pe «Valca Voivozilor», lângă Târgoviște, două paduri, una la «Capu Dealului» și una la «Illov», unde era ș'un lac mare plin cu pește și cu raci.

În Mahala mai multe locuri arabile și mai multe izlazuri pentru vite, așa că de la vie aveam struguri, vin, țuică, rachiu de drojzii și de tesocovina și poame.

De cu primăvară veneau, coșuri cu căpșuni, c o a c a z e, agrișe, cireșe, vișine, caise. Toamna venea cu merele ei domnești, și paradise și cu scorușele și perele urzărețe și pergamute; cu prunetele ei grase, gălbene, vinete, — cu nucile și alunele turcești. Nu numai noi mâncam la poame până ce nu mai puteam, ci și toți copiii și vadașele mahalalei.

Mi-aduc bine aminte de sease urâte și străbme: Anica Mutulița, Ruța Berleasca, (oarbă), Marița Androneasca, Marghioala lui Tache Cociu, țafa Lina și țafa Marghioala, nepoatele lui Stavropoleos, cari ar fi fost milionare, dacă ar fi știut să-și caute dreptul la București și să nu lase averea lui Stavropoleos s'o ia statul. Lor le făceam parola, eu dar Costică, când le vedea, lugea.

Aceste sease femei, afară de Butulica și Mama Zoița, cari aveau drepturi în casa noastră, coropișnițele celelalte, luau dela noi: malai, lapte batut cu cămile, vin și oțet tot așa, struguri, poame, buturi de pastrama, sidile de brânză, dela oile și caprele noastre, săpun, untura topită, carne de porc și de miel, zarzavaturi, iarna și vara că noi aveam o grădina foarte mare în care cântau mierloii și grangurii și lugeau iepurii goziți de vânatori în lesele la omișiei și din grădina cucoanei Polina Crețulescu.

Femeile acestea, ajutau pe mama la cusut și la treburile urgente ale casei, toate erau blânde și bune dar urâte și răpănoase de săracie.

În curte aveam patru bivolițe cu lapte, boi, cai, pasări, turme de găște jumătate de vie pe piept, ca să facă biata mama perne de zestre la atâtea fete!... Pivnițele erau pline cu zarzavat iarna, cu toatorii de varză, cu câte două zeci de putini de murături, de brânză și de untură. Cămara, cu sute de borcane de magiun, de dulcețea, de conserve și de marinată. Marinată am văzut că mama făcea și din carne de iepure, căci dela padure ne veneau câte zeci epuri de-odată; iar din lacul dela Illov saci cu pește viu de se sbatea în poștalion și icre de știuca în ocean; iar știucile le dăruia mama lui Țuică pădurarul, binețles că după ce le spinteca și le lua icrele.

Îmi amintesc că odată, intrând el repede — cu ele la tata, le-a vârsat pe prag; iar eu Costică și Teodora le-am mâncat de pe jos, așa ne sarate și crude, cum erau. Mama când ne-a văzut ne-a certat ș'a zis că noi suntem copiii lui Patanghel figanul, potcovarul nost u.

Eu am plâns, iar Costică a răsunat: El și? Apoi a fugit lîngând palmile de icre. Ce mai avea în mână.

Seara, c'o labă de iepure, a pocnit la bucătărie în cap pe Teodora, Butulica, văzând că fășnea sângele din rană a sărit de la vatră, unde era cu mâinele în lăina, că făcea marinată din

acest vânat gustos, și i-a astuput rana cu lăina. I s'a încălțit părul feței, dar rana i s'a vindecat. Și azi mă gândesc unde o lian tisepsia medicală a doctorilor, unde s'au dus leacurile băbești, de azi — în noi — ca să ne complice doctorii și să ne ațâțe și mai rău boalele?

* * *

Toamna, la Paști și la Crăciun, era bălci, în casa noastră. Nu se știa de pom, pe atunci, dar trebuiau toți, noi și slugile, să ne înoinm. Douăzeci și patru de perechi de ghețe, pălării, haine, opinci, basmale, cojoace, sarici, ghebe pentru pădurar, cioban, vizitiu; vierul dela vie, un bețiv cu diploma, el era mai înțeles în capul scării, el ca mai bătrân cu Moș Ilie și cu Mama Stana, ieșeau din salon cu brațele pline. Se tăiau la Crăciun câte 12 grăsunii și la Paști câte 12 miei, iar curtea și mahalaua să umpleau de caltaboși, șuncă mușchi, limbulițe de capră, cărnați. Nimeni nu rămânea ne înfruptat la sărbători.

Toți duceau și la biserică din prisosul lor, ba în tindă se des tupau și butoiașe și damigeane cu vin și cu țuică și împărțea la toți nevoiașii. Vezi că atunci vadașele de vin era un leu, țuica 1,50 lei, mielul întreg 1,25 lei, carnea de vacă 0,40 lei, brânză 0,25 lei, suta de verze 2 lei, ceapa, cartofi, țelina, morcovii, prajul câte 2 lei suta de oca și o căruța întreagă de pepeni boğari câte 5 lei; bietul țata L. Lua joia câte 4 căruțe de zarzavat și tot atâtea de pepeni și de Marți toate se termina. Costică era «ciuca pepenilor, mama ardeului copt s'au pățâgelilor vinete, cari trebuiau să înote în unt-de-lemn de Nissa ca și rasolul de pește proaspăt.

Dar pomenile de patru ori, pe an, cu străchini, linguri, câinii donie, urcioare, împărțite la câte o sută de oameni, cari treceau Vinerea la țarg; Dar cazeane cu pilaf de pasare, cu carne cu varză, dar hardaele cu

vin, țuică și struguri, puși în multă taină mai dulci ca mierea? Dar vechiturile, dela noi toți, împărțite săracilor? Dar prasnicele dela ziua tatii, a mamei și a noastră, a tutulor?

Dar chefurile dela vie, cât ținea culesul, țineam și lăutarii cu noi, cari cântau și la Răducanu Dudau, starostea negustoriilor, care să dusesse la Lipsca cu chervanul cu buturile de pastrama și cu oala de sarmale'n chichiță?. Se frigeau la arac câte patru miei la Paști, se mâncau câte patru șunci și până să ne așezăm la masă, duzina de cărnați uscați și hâlcile de șuncă fiartă, ie dedeam gata. Barem pastrama nici n'ajungea friptă la foc, căci buturile era slășiat. Ocaua costa 0, 80 lei și țata tot ne făcea lupiși și ne zicea că ne ține pe lucruri alese și scumpe.

Să fi trăit sarmănil, în zilele d'acum, ce ne făceam noi?

Într'o primăvară s'apucă de reparație casei. Curtea noastră pierduse tot farmecul. Ne jucam în nisip, printre scânduri, printre lăturaoe prin trăsuri și poștalioane. Eu, de pe capră dam mereu premii, și țineam discursuri roate de copii din jurul meu, lucru ce lăcu pe urmă'n toată viața, de mică trăgând a'nvătătoare.

Leul, cu Braica se duseseră cu Țilca la pădure să pască noaptea caii. Câinii s'au întors urland d'acolo. Lucrătorii peste o sută cari erau în curte și lucrău la casa cu salahorii au zis că sunt turbași și au încetat lucrul turbând și ei?! După pretențiile lor, țata s'a dus la un sârb dela Baleni și l-a adus că era meșter și le tae de turbare. Hoțul asta, ne-a luat la rând și ne-a săngerat la limbă c'ua briceag țaios. Toți alergam prin curte cu limbele scoase, unii plângând, alții rânjind; sârbul, a luat banii dela toți, ba a plecat acasă și, cu trăsura, că zicea că zdruncină poștalionul boerului!.

Cu bine Zoițico.

BABA VIȘA

Vasluiul Cultural

Energia creatoare a cătorva suflute de elită, a făcut ca modestul oraș Vaslui, să trăiască o epocă de adevărată înflorire culturală.

Astfel prin străduința intelectualilor, grupată în jurul Casei Naționale «Viitorul» ș'a reușit firul bine organizatelor șezători Duminicale.

În această ordine de idei, menționăm șezătorea 103-a la care a concertat d-ra Lucia T. Burada din Iași, talent în plină strălucire muzicală. Clipe de adevărată reconfortare suflutească, ne-au făcut să gustăm o seară de muzică aleasă, admirând finețea de interpretare, dublată de o tehnică superioară, a celui mai desăvârșit reprezentant al artei muzicale.

Duminica următoare adică cu prilejul celei a 104-a șezători, a vorbit d-l Dr. N. Cădere, din Iași tratând subiectul «In lumina vremurilor noi». Programul artistic a constat din recitari, coruri și jocuri naționale executate de grădina de copii de pe lângă «Asociația Cercului de Gospodine Vaslui».

Laude speciale se cuvin D-rei Sultana Munteanu președinta Comitetului școlar, cât și d-rei Andreeșanu, directoroarea școlaei, pentru energia, înțelepciunea și sărăcuința depusă în reușita acestei producții.

La șezătorea a 105-a, a conferențiat d-l prof. Constantin Stamboliu, din Iași, evidențind calitățile sale de simpatie orator și erudit istoric.

În tratarea subiectului «Personalitatea lui Clemențiu în lumina istoriei», d-l

conferențiar s'a întrecut pe sine, făcându-ne să trăim alături de d-sa, vii pagini din istoria politico-socială a Franței victorioase.

Programul artistic bine conceput cu diferite bucăți muzicale clasice și naționale executate de fanfara școlii de meserii din localitate.

În fine, cu prilejul celei a 106-a șezători, a avut loc «Serbarea datinelor creștinești» organizată de concursul școlaei normale de băieți Vaslui, care a dat un strălucit examen, prin reprezentarea mai mult decât multumitoare a piesei de teatru «In vacanța crăciunului», de preot și prof. D. Furtună, din Dorohoi.

Vechile noastre datine creștinești au fost cât se poate de bine reprezentate, desfășurându-se întreg programul, în cea mai caldă și prietenoasă atmosferă, datorită d-lui prof. Capră, directorul școlaei, cât și prof. Blănaru, Enăchescu și Popescu, cari au conlucrat armonice, pentru deplina satisfacere a condițiilor de artă, altoite pe tradiție. Interesul ce și-au pus, unit cu energia cheluită, au fost multumitor răspăitate de un public numeros și adânc doritor de asemenea producții reușite.

Programul a fost încheiat prin meșterugăta cuvântare a președ. C. N. care multumind publicului pentru sprijinul dat, își manifestă încrederea unei și mai fericite solidarizări pe egorul muncii culturale.

Valentin

PRIMIM SCHIMB CU ORICE GAZETA

Era o căldură năbușitoare de cuptor cu un soare arzător ce prăjia scoarța pământului tând adânc în crăpături dureroase. Vărtjuri de colb răscolite se înflegeau în răsuciri adânci până în creasta străvezie a cerului șters. Zărite tivite cu benzi azurii jucau tremurător în depărtare până la marginea pământului. Apa închipturii isvorată din necunoscut își purta valul departe, până la hotarul dintre cer și pământ.

La cafenea lui Mahmud, ascunsă în dosul unor sălcii groase, trei turci își sorb în tăcere cafeaua, după amează. Așezați pe o rogojină cu picioarele încrucișate cu cafelele dinainte, alternează sorbirea, cu puiulul melancolic al lulelei. Privirea lor, urmărind aceiași viziune nostalgică se alungă în largul zării țară hotar, hoinărind nestăvilită pe drumul alb al închipturii.

În fața schelei de lemn din portul unde descarcă caikurile turcești este hanul lui Chir Iani. La o masă sub umbrar, un drumeț poposit îmbucă dintr'o bucată de crap afumat și soarbe vinul negru dintr'o oală pântecoasă, de pământ smățuită.

De-lături legat de stălpul casei, stă calul cu un mănunchiu de rozog dinainte.

În fundul întunecos după teșghea picotește a somn hangiu. Drumețul, ciocănește de câteva ori cu fundul oalei în masă. Trezit din proteală hangiuul tresare și pornește agale clămpănindu și papuci turcești.

— Mai umple o chirie că a secat și ea de atâta arșiță... Se pare că D-zeu a uitat să mai toarne o picătură de apă pe pământ. Au să moară și gurganii de sete...

Hangiu aduse oală plină și ciocni și el cu drumețul. — Ei, barba Iani, se mai aude ceva pe la D v de Brăgan? A dat vre-o raită prin pusturile acestea ale deltei? Se spune că au pornit iscoade cercheze, după el.

— Nu știu, omule, ție este adevărat, sau nu! Ama se spune că ar fi făcut culcus pe aițe. Sunt multe herghelii de harnasari țară capătul... Mai o lună în urmă țieța că ar fi trecut o sută părechi de cai pe la l'mai și le ar fi vândut la Acherman. Dar spune lumea că e om milos, nu varsă sânge și cu Turjii are el ție are...

Drumețul duse oala la gură și n'o luă decât când își zari chipul în fundul ei. Aruncă hangiuul o liră țeurească luitoare și strângând țeaura sări vinocește pe cal ca și cum un arc nevăzut l-ar fi aruncat.

— Poate chiar în astă noapte chirie Iani, să l cunoașteți pe Brăgan...

Hangiuul rămase privind în gol, norul de praf ce se ridică molate răscolit, pe drumul Tulcei. Drumețul se mistuise în largul zării, lăsând în urma lui, doar, eoul vobrelor ce sbârâiau în urechile hangiuului chefalonez.

Dogoreala prinse a se mai ogoi. Soarele scăpătase la vale alunecând spre deșinea pădurii de rachită și sălcii. Hogea suit în ceardacul gemăiei striga cu voce răgușit plângătoare în cele patru vânturi, ceasul de rugă către Allah. Turbanele credincioșilor lui Mahomed se plecară într'o sentimentală contemplație, cu fața transfigurată către Mecca.

În port caikurile legate de stâlpi de lemn depe mal, săltau în molateca legănare a valurilor. Unde abea încrețite clipeoace printre pereții caikurilor încărcate cu grâu de Bugeac.

Barba Iani robeata în han înșirând pe o culme scoarțele de crap, afumate și aduse de la uscat. Cu el nu era nimeni și nici un mușteriu nu-i călcase pragul în seara asta.

La cafenea lui Mahmud un opați slab picura o luminiță încară de grosimea întunericii.

Isprăvind treabă, hangiuul trase obloaele grele și petrecu dragul gros prin inețele de țier de la capatul st-lpilor. Luna răsărea târziu, tocmai după mezul nopții așa că întunericul era străpuns doar de clipea plângătoare a

stelelor din cer. Din când în când, câte o pasare de apă trecea în șbur șuerător pe deasupra hanului trecând în baltă.

Hangiu se gătea de culcare, când i se păru că aude niște lovituri la ușa din dos.

Un murmur de glasuri inăbușite de ropotul surd al cailor ce-și sunau zabalele, se amestecau în întunerice.

— E, hei, Iani, dă-ne drumul! ce te-ai zăvorât așa ca o găină plouată?

Un fior de groază trecu prin trupul hangiuului din creștet până în vârful degetelor de la picioare.

— Dar cine-i? putu să rupă grecul speriat.

— Lasă, ai să vezi d ta, când om intră.

Un scârțait țipător de liare ruginite străbună până în colțurile umede ale pivniței. Ușa se lovi de perete cu șgomot și în cadrul ei se iviră chipurile înăsprite ale haiducilor.

— Cred chir Iani că ai primit răvașul nostru astăzi... Te-a vestit un prieten de venirea lui Brăgan?

Auzind pomenindu se numele vestitului hoț de cai, hangiuul pâlî, sprijinindu se de ușorul ușii.

Se desmetici, apoi îi polfi înăuntru. Le așeză o masă și aduse de ale mâncării: chefalii, scumbii de Dunăre proaspete și câteva felii de nisetru afumat. Puse în mijloc o oală de câteva ocale întovărășite de niște ucelele de pământ, Drumeții mâncău cu polfi după atâta drum. După câteva ucele de vin negru chipul întunecos a lui Brăgan, se însenina.

— Și zi așa barba Iani te sperieși puțin de venirea noastră. Soseam mai de vreme dar avuram de curățit drumul de niște spini cu turbane și fesuri roșii... I-am rețezat tot cu iataganele lor... Nu stăm mult nici aici, căci avem porunca de la Han Tatar să-i ducem câteva perechi de harnasari, că are mari sărbători acum aproape... Te rugăm să ne pui ceva de ale mâncării pentru căva timp. Brăgan scoase dintr'o pungă o mână de lire luitoare și le trânti în fundul oalei goale:

— Să dea D-zeu s'o umpli barba Iani, zise hoțul ridicându se și pornind spre cai. Hangiuul le puse provizii în deșezjuns, în timp ce drumeții strângeau chingile cailor. Ca la o comandă toți săriră sprinteni pe cai.

— Să le spui Turcilor, ce or veni după noi, că n'am avut timp să-i așteptăm să le dăm socotela plumbilor ce-i avem... Mai adoagă-le că altă dată bucușii i-om aștepta, dar acum ne-așteaptă Hanul Tatar din Crâm...

Până să-și vină în fire hangiuul, niște umbre negre se afundară în tropot surd în golul nopții liniștite.

La răsărit prinse a se rugini vârfurile trestilor din baltă. Peste puțin o lună subțire ca o seceră de aur se ridică tăcută pe crângul cerului spuzit de stele.

Cântec

Ion Constantinescu Stejar

Frunzulită de doi nuci
Spune-mi bade und'te duci?
La mândruța rumeoară
Cu zăptura de fecioară.

Frunzulită de arin
Spune-i mândri că mai vin,
Frunzulită foi de țag
O iubesc cu atâta drag.

Frunzulită tranză verde
Inimioara mi se pierde.

Nu orice cultură Spre Cultură!

In slujba Patriei prin știință

(Scrisori elvețiene închinat domnului senator, profesor N. N. Botez)

Geneva, 20 Noembrie 1929

În București, biserica «Dichiu» și-a clădit o sală de conferințe, care poate fi de cinsti și în orice oraș din străinătate. Ea se și întrebuințează pentru lucrări culturale ca să îndrumeze lumea spre desfășurări curate și sănătoase. De curând, s'au început acolo niște șezători mai deosebite, la care a luat parte și d. D. Dobrescu, Primarul Bucureștiului, și care e vorba să se dea pe rând la toate ateneele din București.

Luând cuvântul, d. Dobrescu a spus că trebuie să muncim pentru a avea oameni culti, fiindcă atunci putem avea și soldați buni și cetățeni cu simț de datorie. De oarece în țara noastră avem și cetățeni care nu sunt Români, dar care au așezăminte de învățătură prin care stau mai sus ca noi, trebuie să facem toate jertfele pentru a ne înălța și noi pe treptele învățării. Trebuie să luptăm pentru a avea loc de frunte în țara noastră. Deci a muncit pentru răspândirea învățării, trebuie să fie pentru noi ca un apostolat național. Pot să se deosebească oamenii în unele credințe ale lor, privitoare la felul de cărmuire al țării, în această însă trebuie să fie una.

Aceste cuvinte se înțeleg că vor fi primite cu bătaie din palme de orice om de bine. Știm că aceasta e și chemarea vremii, fiindcă nu poți fi alături de alții, nici nu poți cărmui pe alții dacă ești mai în urmă ca ei cu învățătura. Noi, Românii, putem fi mai mulți ca celelalte neamuri. Aceasta însă nu ajunge pentru a fi stăpâni în țara noastră și a o cărmui noi, ci mai trebuie să fim și la aceiași înălțime de învățături și de deprinderi de oameni luminați ca ale celor mai luminați dintre ei.

Știm că aceste cuvinte s'au mai spus. În sala Eforiei din București, s'a dat, acum vreo 4 ani, un mare banchet cultural, prezidat de răposatul Ioan I. C. Brătianu, în care aceste gânduri au fost pomenite cu cea mai mare insultă și ca chemare de viitor a cărmuirii liberale a țării. După ce s'a înfăptuit parțile programei politice, I. I. C. Brătianu a zis: acum trebuie pășit la împlinirea laturii culturale, prin care se plămădește mai în adânc sufletul țării.

Noi, dacă scoatem acum la iveală aceste cuvinte, n'o facem pentru a spune ce s'a mai spus ci pentru altă pricină. Voim a spune să spunem că, după cum se poate greși cu orice unealtă, se poate greși și cu cultura. Să dăm cultură, dar nu orice cultură, nu cultura care se mărginește a înmulți cunoștințele din stele și lună, cu care împuim capul oamenilor, ci acele care trezesc conștiința, care dau oamenilor un crez sănătos și le trezesc răspunderea către viață.

Oamenii din țara noastră știu azi mai multă carte de cât cei de acum 100 de ani, fiindcă știu a citi. O urealtă a culturii este ziarul, care pe atunci nu era, iar azi pătrunde mai înainte și mai curând decât orice altă unealtă de cultură. Se înțelege, deci, că prin ele oamenii află azi mult mai multe lucruri ca, altădată.

Cu toate acestea ce te faci dacă o cultură vine numai cu atâtă, fiindcă uite: suferetele sunt mai turburate, mai puțin așezate ca altădată. Pe atunci lumea era mai întunecată, credea mai ușor ca azi în strigoii și în stăfii (deși cred desuși și în ziua de azi și nu numai dintre cei fără de știința de carte), dar oamenii nu alergau la suicideră ca în ziua de azi. Nu era destul orice fleac pentru că omul să și iasă din sărite, să nu mai aibă nicio stăpânire de sine, și gata revolverul, ștreangul, paharul cu otrăvă ori aruncarea sub roatele trenului.

Oamenii de azi au aflat foarte multe mijloace nu numai pentru a slujii viața, ci și pentru a o stinge. Apoi ce te faci cu asemenea cultură? Cu ea nici nu te poți lauda, nici n'o poți da. Cultura înțelegem să facă pe om mai tare, nu mai slab. Cu toate acestea pe omul de azi, în multe privințe, îl vedem mai nădădit, mai supus tonnelor, mult mai

mult în prada împrejurărilor decât cel de altădată, fiindcă de știut știe el mai multe, dar nu are frâu launtric cât acela.

În unele privințe laturile mai iaculte din țara Românească sunt mai presus decât cele culte. De pildă, cine a cetit foiletonul d-lui Floroiu despre «Populația României în 1928», în «Universul» dela 19 Ianuarie a. c., a putut vedea că unele așezări vechi sănătoase ale țării se păstrează mai bine în ținuturile mai puțin luminate ca știința de carte și ca mulțime de cunoștințe. Poporul nostru se înmulțește mai slab peste munți și scade în Banat, unde lumea e mai bogată și mai luminată, pe când ea se înmulțește în Basarabia și în România Veche. Familia stă mai bine la noi și la țară decât peste munți. În această privință, orașele stau mai rău ca satele și au o înrăurire nenorocită asupra satelor. Concubinajele sunt mai puțin acolo unde temelii vechii vieți tradiționale e mai bine păstrată, ca în Basarabia și la noi, pe când peste munți e mai rău.

Ce te faci cu o asemenea cultură? Dacă ne-o pune nădejdea într'însa, dăm îndărăt. Cultura are în sine trăsături nenorocite, care trebuiesc biciuite, că altfel dăm oamenilor nu o adevărată cultură. Există o flecărare culturală și flecăruri culturale, prin care mai mult amestecăm capetele oamenilor. În această privință, trebuie să fim cu mintea trează, pentru că umblăm după o cultură care numai bine nu aduce. Trebuie să cernem bine ce cultură dăm.

În de obșie însă, când se vorbește de cultură, se înțelege înlăturarea unor stări vechi prin care sufletul mulțimii a fost dus până acum. Dar a înlătura ceea ce toptanul, este un lucru fără de minte, fiindcă vezi bine cum de deprinderi vechi ale vieții românești au păstrat mai multă statornicie vieții noastre decât unele născociri nouă.

Când eu am avut o mai bună familie în trecut decât multe din cele de azi, se înțelege că nu pot lăsa temelii din care a curs aceea familie. Când oi vedea că, prin născocirile de azi, îmi scade neamul, pe când prin chipurile vechii vieți el se înmulțește, se înțelege voi fi dator să le apăr pe acestea. Cultura trebuie să fie un organ al vieții, nu al morții. De aceea trebuie păstrat în cinstă tot ce slujește vieții și deci, dacă sunt chipuri vechi ale vieții noastre românești, care au ajutat această viață să se păstreze, noi trebuie să le apărăm și să le cinstim.

Conștiința, atâtă câtă o avem noi, am primit-o dela Biserica Ortodoxă. Ea a fost organul prin care sufletul nostru s'a cultivat. Trebuie să nu încetăm de a lucra prin această Biserică, fiindcă, acolo unde puterea ei slăbește, pentru noi e mai rău. Deci Biserică este prin această unul din organele culturii, fiindcă ajută sporului vieții. Dar atunci ce fel de oameni de cultură sunt aceia care vor să ocolească Biserica și să dea cultura pe altă cale?

Totuși avem de aceeași, care pun deslășurări de teatru popular, Duminică, la 10 dimineața în București la Teatrul Național și unde se țin și cuvântări ca o astfel de deslășurare face mai mult decât 10 predici!

Cine a spus aceste cuvinte? Nouă ni s'a spus că însuși d. Dobrescu, în ziua de St. Ioan, la Teatrul Național din București. Apoi a spus asemenea lucru înseamnă a lavi în Biserica. Atunci cum cerem cultură, dacă o lăvom pe cea care o avem din vechi? Și cum punem teatrul la 10 dimineața, când atunci lumea trebuie îndemnată să se ducă la Biserică?

Iată păcate împotriva culturii, care trebuiesc spuse pentru a fi îndreptate.

N. Situreanu,
Prof. universitar

24 Ianuarie

Ioșefina Pr. Palanca

Un mare scriitor a zis: „Zilele vesele din viața Romanilor sunt mai rare ca pe-nele albe pe corb“.

Și chiar așa a fost. Cu prețul săngelui voinicilor noștri vedem astăzi independent țării Românești pusă alături de celelalte țări, ale întregii Europi. În aceste clipe de mare glorie națională datorită noastră acum este să ne dăm seama de faptele săvârșite de strămoșii noștri și să păstrăm cu sfințenie ce ni s'a lăsat de zestre.

Nu mai credința și nădejdea în Dumnezeu ne-a venit. Să ne gândim dar că suntem urmașii lui Traian și Decabal și să nădăjduim în ajutorul celui Atotputernic. Să ne dăm seama, că sufletul strămoșilor din înălțimile cerului ne vor bine cuvântă, dacă vom fi vrednici urmași ai lor. Să luăm aminte că totul este trecător, fum și cenușe și nu rămâne după noi nici averea nici frumusețea, ci rămâne un nume bun, fapte mari, pagini glorioase din istoria neamului scrise cu litere de aur.

Acum să plecăm genunchii inimilor noastre către tronul Dumnezeirii și să-l rugăm să fie vie credința sufletească și unicului nostru Rege Mihai I. Trăiască România Mare și puternică.

O foale se scoate cu multe greutăți. Cheltuielile sunt așa de mari în timpul de față, încât fără ajutorul abonatului foala este adesea între viață și moarte. De aceia rugăm serios pe toți abonații și sprijinitorii acestei foi, cari sunt în urmă cu plata abonamentelor, să ne trimească sumele rămase, căci numai așa foala aceasta va putea duce mai departe făclia culturii în rândurile largi ale neamului.

Da! Cât amar, cât venin, ne a slăsrămat amplexarea vieții noastre.

Am fost de fer! Pe toate le am trecut!

Ah! viață, viață! Tu ești asemănătoare unui dans vjelos ce deodată potințește!

Viață? Dar cum ducem noi viața azi?

Cine se interesează de ea? Greutățile zilnice fiind supraîncărcate cu mari poveri, nu dă timp individului să caute să se ocupe de interesul de prim ordin de a se educa.

Prin ce se poate avea, azi, o educație?

Prin cultură!

Dacă la orașe ea este la o treaptă oarecare de progres, în schimb la țară e de plâns.

Muncitorul agricol fiind foarte oropsit din cauza timpului critic, nu poate să își cultive odraslele.

Școlile primare la țară, sunt rău organizate, neputând satisface în totul nevoile țărânului român.

Nu însă — numai prin școală se pot cultiva masele populului, ci și prin așezăminte culturale de tot felul, cari în bună parte

contribuiesc la propășirea unui neam.

Dintre aceste așezăminte avem «Ateneele Populare» cari sunt în număr mic și în special numai la orașe, la sate unde și unde câte un «Ateneu Popular», acolo unde s'au găsit câțiva cărturari iubitori de popor cari s'au devotat unor asemenea directive.

Acu este rostul învățătorului care are datoria de a căuta pe orice cale să înjghebeze câte un «Ateneu Popular» în satul sau comuna sa, știind astfel că, contribuiesc cu adevărat la punerea unui postament solid culturii în țara noastră oropsită de vitregia vremurilor.

Nu mai atunci se va putea numi adevărații apostoli ai neamului nostru, adevărații cărturari devotați cauzei noastre naționale plini de însușirile pentru poporul său ce trebuie scos din bezna întunericului.

Mai multă lumină pe ulițele deprăvăriei!

Mai multă cultură la sate!
Mai mult interes și deci mai mult progres!

Titus Delabatos

Drumul către Cer

Nimbul dragostei creștinești răsare din sufletele ortodoxilor noștri. Fapta bună îndeplinește cuvântul Sf. Apostol Iacov: «Credința fără fapte este moartă».

Și, de cele mai multe ori, cei săraci își deschid punga pentru ajutorarea sau înfrumusețarea sf. noastre Biserici. Altarele bisericilor — în vremurile noastre — strălucesc sub lumina lumânărilor celor săraci, în vreme ce, ascunzăturile caselor de murdărie socială gem cu bogătașii stăpâniți de grele patimi cari își deschid pungi la dadora cu aur pentru desfătarea nenorocită a sufletelor lor păcătoase și divorțate de sfatul Evangheliei Domnului nostru Iisus—Hristos. Calea care duce către Cer este călcată mai mult, de cei cari-și duc viața cu greutate. Darurile credinței înfloresc mai degrabă în sufletele celor săraci.

Altfel sunt cei bogăți din alte țări creștinești. De pildă, în Danemarca, cei bogăți s'au plecat în fața lui Arundt wig, marele dascăl și scriitor danez, care adăpându-se din învățăturile lui Iisus, a pornit în lungul și în latul țării danezilor, propovăduind în școli și'n adunări ce «dacă n'ar fi Iisus alături de poporul nostru, danezii cu greu ar îndura despărțirea de lume».

La noi, unii din cei mari ar dori să lipsească de învățămintul religios și pe copiii de școală.

Calea care duce către Cer — sub îndemnul credinței ortodoxe — se găsește în sufletul poporului nostru bogat în credință în Dumnezeu și în fapte creștinești, iar nu în sufletele bogătașilor hrăpăreți ai poporului cari se afundă tot mai mult în bogate patimi.

Și nu-i adevărat? Dar rugămînțele din apelul făcut pentru ajutorarea unei clădiri de biserică, oare, n'au rămas zadarnice în fața bogătașilor? Cei mici au sărit în ajutor; ba spre bucuria și dușoia sufletelor noastre, micuții școlari din com. Alexandri—Caliacra au dăruit pentru această clădire de biserică una sută patru zeci de lei câștigați cu Moș Ajunul de Crăciun. Doamne, ce palmă ai tras risipitorilor de bani și pierzătorilor de suflete cu darurile micuților credincioși ai Sfintei Tale Biserici! Ziara «Dimineața» a strâns câteva sute de mii lei — printre cetitorii streimi de credința ortodoxă — creștinească — pentru sinistrații din Târgoviște, iar gazeta românească «Cultura Popo-

rulei» se străduiește să străngă câteva mii de lei pentru o clădire de biserică, și merge greu de tot. Când se vor învrednici cetitorii noștri cu danii cât de mici pentru clădirea bisericii «Sf. Gheorghe» din Cerdac, Slănicul Moldovei distrusă împreună cu locuințele Slănicenilor de furia războiului trecut? Credincioasa Elena Kirtu din Oltenița—Sub-urban, jud. Ilfov, prin frumosele ei danii și fapte a arătat și arată oamenilor că cine este credincios poate face fapte vrednice de credința creștinească. Această femeie mereu strângeră danii pentru clădirea bisericii din Cerdac. La apelul făcut de mine în «Cultura Poporului», această credincioasă a răspuns cum se cuvine, pentru care i s'au adus viile noastre mulțumiri.

Astăzi, părintele Ilescu-Palanca mă cheamă la redacția gazetei noastre să mi dea pe seamă mai multe daruri străne, a treia oară, de Doamna Elena V. Kirtu din Oltenița sub-urban, parohia părintelui Ilescu-Palanca.

Rog pe părintele Ilescu-Palanca să mai țină aceste daruri ca un îndemn pentru mulți. Mai târziu, când voui găsi prilejul mai nimerit, voui veni la redacția gazetei noastre, făcându-i cunoscută venirea mea. Până atunci, mulțămesc a treia oară tuturor binevoitorilor creștini cari se înduplecă să ajute pe credincioșii din Cerdac—Slănicul Moldovei cari—pentru clădirea bisericii lor—n'au găsit nici un sprijin dela cei mari și bogăți. Și cetitorii să nu uite: sufletul celor bogăți mai mult înclină spre drumul pierzătorului Mamona, decât spre calea către Cer.

«Pe veci să te desparți de lume în zori sau în amurg e dureros de trist; dar greu am îndura aceasta. O Iisuse, dacă n'ai fi alături de noi» (Grundtwig în Iisus).

Și noi știm că Iisus Hristos este alături de poporul drept credincios care înțelege că: «pe datătorul de bună voie iubesc Dumnezeu», iar «credința fără fapte este moartă». Și în această stă drumul către Cer: să te li-pesti tot mai mult de înțelesul sfintelor învățături ale Mântuitorului.

N. C. Munteanu—Muntarg

Situația este din cele mai grele. Cu un an înainte, s'a îndrăznit același lucru: reinvierea unei societăți, decedată penibil, cum adesea se întâmplă. Incercarea a rămas inutilă. Până și «unii» studenți s'au ferit — să intre într-o înjghebare «puțin serioasă». Dar cu atât mai mare rămâne meriul celor trei tineri, cari au vizat să învie tradițiile culturale studentești. Aici e înseputul bărbăției morale: să gândești cu tot sufletul tău la țara ta, s'o slujești prin muncă. Nu să te înghebi la masa încărcată prin truda altora, ba să și îndrăznești să ceri locul de frunte în casa, de cari ai fugit cu prudență exagerată, atunci când era goală și săracă. Nu! Patrie înseamnă întâi datorii: muncă și jertfă și apoi drepturi. Trăim o epocă când fiecare are numai drepturi și nici o datorie.

O vreme de cumplită însălbă-tăcire.

«Bărbierul are pretenții de doctor; învățătorul rural vrea să fie cel puțin deputat dacă nu inspector general». Noroc că temelia țării este formată din țărani, metesugari, dascăli și clerici încât aceasta este partea sănătoasă.

Câte acum un an, spre vremea asta. O vară și o toamnă cheltuită în țara lui Goethe. Ia ține în cetatea lui Rousseau. Ne stăpâna un gând, o vrere... Învoirea sufletului, și verificarea unor experiențe personale, după o lungă strădanie în școli. Voiam un popas pedagogic în țara educației. Apoi o încercare destul de îndrăznească. Care? Aceea de a spune lumii că în România se munceste multă muncă cinstită, —și în ogorul lui Pestalozzi. Firește că era un program prea încărcat pentru puterile unui dascăl trecut de jumătatea vieții.

A dascăl înseamnă a muri înainte de vreme, pentru a trăi prin sufletul școlărilor.

Când iată că o comună de tineri ne sare înainte. În fruntea lor un ardelean: Emil Perianu; între ei un muntean: Radu Marinescu și un dobrogean: I. I. Munteanu. Și așa împreună, ca din povestii ascultam un basm. Că a fost odată, când nici unul din ei nu era pe lumea asta; ca nici odată, când studenții aveau un gând și numai unul, din care toate isvorau: «în slujba patriei prin muncă științifică».

Timpul nu ne îngăduie să arătăm în detalii povestea despre studenții, cari în anul 1898 s'au organizat în frunte cu domni Neculai Racoviță, Constantin Solomon și Ioan Grințescu, — farma-ciști; Andrei Manea, chimist; Dimitrie Economu, Constantin Brătianu, Ștefan Perieșteanu, Chiril Andrei și Ilie Rudăreanu, juristi. Sunt nume venerabile. Prin Domniile — Lor s'a întărit la Geneva sufletul românesc prin calea științii.

Un savant mondial, domnul profesor R. Chodat, celebrul botanist e supărat loc pe România. De ce? Fiindcă nu i a trimis de mult studenții la botanică. E o supărare istorică, care luminează cu cea mai nobilă glorie, munca studenților de altă dată. Românii s'au distins ca botaniști la un profesor vestit. Dar de atunci au trecut ani. A rămas steagul, statuetele și o amintire, care însulete pe tinerii de acum...

Nu ne lăsați, Domnule Profesor! Trebuie să facem și noi ceva pentru țară, face ardeleanul Perianu, cu ochii umeziți de durere. Era în glasul lui atâtă drag pentru patrie! De pătără să îi fost și te biruia tânărul dela Deva.

De ce? Fiindcă nu i a trimis de mult studenții la botanică. E o supărare istorică, care luminează cu cea mai nobilă glorie, munca studenților de altă dată. Românii s'au distins ca botaniști la un profesor vestit. Dar de atunci au trecut ani. A rămas steagul, statuetele și o amintire, care însulete pe tinerii de acum...

Nu ne lăsați, Domnule Profesor! Trebuie să facem și noi ceva pentru țară, face ardeleanul Perianu, cu ochii umeziți de durere. Era în glasul lui atâtă drag pentru patrie! De pătără să îi fost și te biruia tânărul dela Deva.

De ce? Fiindcă nu i a trimis de mult studenții la botanică. E o supărare istorică, care luminează cu cea mai nobilă glorie, munca studenților de altă dată. Românii s'au distins ca botaniști la un profesor vestit. Dar de atunci au trecut ani. A rămas steagul, statuetele și o amintire, care însulete pe tinerii de acum...

Nu ne lăsați, Domnule Profesor! Trebuie să facem și noi ceva pentru țară, face ardeleanul Perianu, cu ochii umeziți de durere. Era în glasul lui atâtă drag pentru patrie! De pătără să îi fost și te biruia tânărul dela Deva.

De ce? Fiindcă nu i a trimis de mult studenții la botanică. E o supărare istorică, care luminează cu cea mai nobilă glorie, munca studenților de altă dată. Românii s'au distins ca botaniști la un profesor vestit. Dar de atunci au trecut ani. A rămas steagul, statuetele și o amintire, care însulete pe tinerii de acum...

Nu ne lăsați, Domnule Profesor! Trebuie să facem și noi ceva pentru țară, face ardeleanul Perianu, cu ochii umeziți de durere. Era în glasul lui atâtă drag pentru patrie! De pătără să îi fost și te biruia tânărul dela Deva.

De ce? Fiindcă nu i a trimis de mult studenții la botanică. E o supărare istorică, care luminează cu cea mai nobilă glorie, munca studenților de altă dată. Românii s'au distins ca botaniști la un profesor vestit. Dar de atunci au trecut ani. A rămas steagul, statuetele și o amintire, care însulete pe tinerii de acum...

Nu ne lăsați, Domnule Profesor! Trebuie să facem și noi ceva pentru țară, face ardeleanul Perianu, cu ochii umeziți de durere. Era în glasul lui atâtă drag pentru patrie! De pătără să îi fost și te biruia tânărul dela Deva.

De ce? Fiindcă nu i a trimis de mult studenții la botanică. E o supărare istorică, care luminează cu cea mai nobilă glorie, munca studenților de altă dată. Românii s'au distins ca botaniști la un profesor vestit. Dar de atunci au trecut ani. A rămas steagul, statuetele și o amintire, care însulete pe tinerii de acum...

Nu ne lăsați, Domnule Profesor! Trebuie să facem și noi ceva pentru țară, face ardeleanul Perianu, cu ochii umeziți de durere. Era în glasul lui atâtă drag pentru patrie! De pătără să îi fost și te biruia tânărul dela Deva.

C. Mureșanu

Anchetele „Culturii Poporului”

Starea culturală a satelor. — Considerațiunile pe marginea învățământului de ieri și de azi. — Moștenirile războiului. — Propaganda Culturală. — Proiecte pentru viitor.

De vorbă cu d. George Tutoveanu, poet și inspector al Regiunii a V-a culturală.

Desigur, rapoartele oficiale a fost întodeauna astfel «fcluite» ca profanul să nu poată descoperi niciodată unde stă pitiu adevărul și dacă acesta umbra îmbrăcat în sdręneț sau în haine de gală! Și au fost, mai ales, ticlute astfel numai pentru simplul—dar slabul—motiv de a se putea îmbrăca de a celor și acești «celora» în parenteză fie zis nu's decât streinii—cari interesându-se vreodată de starea de lucruri din scumpa noastră țară, să vadă și dumnealor că și românii sunt «tari pe piață».

Și să vedeți d voastră! Gluma a prins totdeauna mai mult decât s'ar fi crezut, iar păcălitul expedit peste graniță—ca o ușurare—cu ploco ne, recepții și mai ales banchete la toată.

Nu știu, însă dacă și noi, noi cei cari asistăm la aceste tertipurii iar pe de altă parte ne cunoaștem până la milimetru cât de lung ni-i nasul—adică ne știm forțele—putem li împăcați sullește? Da, sau nu? Nu! «Pentru că gr-utatea nu stă în a fi iscusit să poți păcăli pe altul, ci să știi să te pacalești pe tine. Și aici nu poți pot ieși biruitori».

...Dar să lasăm să ne vorbească oficialitatea însăși și nu prin rapoartele ei ci prin chiar gura celor ce o reprezintă.

Iată, de exemplu, ce ne-a declarat d. C. Tutoveanu inspector al Regiunii a V-a culturală:

Starea culturală a satelor

«Imi pare foarte rău că nu-ți pot da informații în bucurătoare care să poată aripi de idealism în creșterea d tale.

De când sunt în învățământ în serviciul de control al ministerului instrucțiunii și în propaganda culturală a «Casei Școlarelor», mi-am făcut convingerea deplină, că țara intelectualitatea neamului nostru, și de azi și de totdeauna, s'a făcut vinovată de o desavârșită nepăsare față de culturalizarea maselor.

«Chiar dacă toată națiunea ar fi fost lasată numai pe preoți și învățatori, aceștia au fost întodeauna prea puțin numeroși și puși întodeauna în condițiuni sociale și materiale inferioare pentru extraordinara misiune ce li se încredințase.»

Piații mai puțin decât toți ceilalți funcționari ai satelor—puși deci într'o stare de inferioritate față de aceștia—neavând localuri, mobilier și material didactic cerut de nevoile învățământului, învățatorii n'au putut să fie la înălțimea naștejilor puse în ei de către conducătorii neamului nostru.

Ca revizor școlar al județului Tutova, am găsit școlile în care și ar fi fost frică să intri întrânsele să nu se darâmă peste tine. Altele, în cari depe cadetă din sala de clasă, puteai să admiri în toată viața prin tavon și acoperiș, imensitatea cerului albastru!...

Am găsit școlile în care învățătorii facea harta României pe unul din pereții clasei cu un cârbune scos din sobă, iar în alte școli scriindu-se pe ușa clasei în lipsa unei table.

Nu mai vorbesc de școlile unde băieții din lipsă de banci scriau întinși pe pânțele pe podeala clasei.

Dealminteri, chiar și astfel, numărul școlarelor și al învățătorilor n'a fost niciodată suficient pentru numărul de elevi în vârstă de școală, fapt care se poate ușor constata prin diferența dintre recensamentele și matricolele școlare. — Față de toate acestea, inviniurile aduse corpului învățătoresc în oiferite împrejurări sociale sunt cu desăvârșire nedrepte.

Considerațiunile pe marginea învățământului de ieri și de azi.

«Privită mai de aproape, școala pentru popor, imi vine a crede că până acum 25 de ani se punea mai multă grijă, mai multă dragoste și mai mult entuziasm pentru dezvoltarea școlii p-pulare, decât astăzi.

Greutățile vieții de astăzi pe-deoparte iar pe de alta puțină grijă a intelectualității românești pentru cultivarea maselor, pune învățământul public actual, într'o stare de inferioritate față de același învățământ de acum 25 ani. Salariul insuficient, lipsa de fonduri pentru creiere de școli, de mobilier și material didactic, pare că a demoralizat pe învățători, asupra cărora cade și în viitor răspunderea pentru întreaga dezvoltare a vieții noastre suleștești, sociale și politice.

Nu-mi amintesc, dacă vreo-dată până azi, corpul didactic din țara noastră, a cerut prin congrese tumultuoase, — cum a fost cel din anul trecut (1929) — îndreptarea situației precare în care se sbate de moarte această elită de îndrumători ai societății.

Moștenirile războiului «Cei patru ani de războiu cu luptele, cu suferințele, cu jertfele și cu sfârșitul ei glorios, a făcut o schimbare extraordinară și asupra mentalității și asupra sulețului românesc.

O parte din populația peștrită a orașelor «care nu se simțea crescută din adăncurile pământului românesc», îmbogățindu-se ușor și grabnic prin s'ecula neomenească a atător suferinți, a putut să răvadească și în sulețul curat al mulțimei credințe «că viața nu-i decât un câmp, o petrecere și o veselie».

Acești speculanți ai războiului, arborându-și fără nici-o rușine bogăția pe care n'o puteau justifica, au sădit în sulețele acea dorință aprigă de îmbogățire și de «invârteală» cu orice preț. Starea aceasta de spirit se simte astăzi foarte ușor în școală, în societate, în politică. Primejdia este că această nenorocită stare de spirit stăpânește, pe ici, pe colo, și asupra vieții sulețești a țaranului.

În fața acestei stări de lucruri se ridică însă, admirabilul spirit de conservare al țărănimii noastre, care simțindu-se legată din generație în generație de pământul moștenit de la strămoși și păstrându și neclintit: credința, obiceiurile, tradițiile și dragostea de țară, se opune victorios acestei invazii de demoralizare și de înstrăinare a sulețului românesc.

La această luminare a țărănimii a mai lucrat războiul în mod indirect, punând țărănimii să vadă — în timpul războiului — ce înseamnă ordinea, disciplina, prevederea, puterea de muncă și dragostea de țară pe care le observase la dușmanii împotriva cărora lupta. După cum aceiași țărănimie românească, s'a întors în satele noastre spunând ce înseamnă priceperea, hărnicia, economia și organizarea gospodărească a neamurilor din apus în care trăise câteva timp ca soldați prizonieri.

Astăzi asistăm la lupta aprigă între mercantilizmul atroce al unei părți din orașele noastre și între sfârșiturile de relaxare ale maselor adânci și curate».

Propaganda culturală. «S'a vorbit foarte mult — dar de multorii în deplină necunoștința de cauză — despre «ofensiva culturală» deslanțată în mod «oficial», acum trei ani de

APEL CREȘTINESC

Pentru Biserica «Sf. Gheorghe» din Cerdac-Slănicul-Moldovei

«Cultura» Poporului s'a manifestat nu numai prin scrisul ei neprihănit dar și prin fapte caretrabile. Citirea gazetelor a sput-jnit, cu jertfa lor bănească multe cauze sfinte. De acia noi avem încredere în dărnicia cititorilor noștri. Creștinii din Cerdac-Slănicul Moldovei se roagă umilți către cei cu dare de mână și cu inima creștinească să-i ajute a-și reface Biserica distrusă de furia războiului trecut. «Cultura Poporului», și prin ea cititorii, nu pot rămâne stană de peatră la strigătul înduioșător al credincioșii. Suma din urmă

Titu N. Sereu — Tg. Nămolosa — Putna : 100 Maria I. Ilrim, învățătoare din Tg. Mureș : 200

Total : 5,263

d. I. Petrovici ca ministru al instrucțiunii.

Dar convingerea că învățământul public trebuie ajutat și complectat printr'o activitate culturală în afară de școale, dăinuște încă de multă vreme și mulți dintre ministrii instrucției publice au încercat s'o organizeze sistematic, așa cum a făcut un Haret, C. Arion, Tache Ionescu...

E foarte ușor de înțeles, că prin creierea de biblioteci, teatre populare, reprezentații de cinematograful, șezători literare și muzicale, cicluri de conferințe asupra chestiunilor privitoare la viața satelor, se poate completa învățământul public și ușura culturalizarea țărănimii. Greutatea cea mare stă însă în faptul că dela teorie și până la practica lucrurilor este o mare deosebire și că în alără de alte împrejurări acestei propagande li trebuiească «o-meni».

Astăzi «Casa Școlarelor» instituția dela care porneste toată această propagandă culturală și care încearcă pentru succesul ei să puie în mișcare toată intelectualitatea țării noastre în legătura cu satele, are de luptat cu multe greutăți. Conducătorii acestei instituții d: «Alesianu, Nicolaescu, Ionescu, Fuiga, Valca» u. ș. a., oameni de pricepere și entuziasm, fac toate sfârșiturile să dea în marginile unui buget destul de restrâns și sărăcăcios, cât mai mare strălucire acestei propagande.

Dar activitatea culturală merge mai greu decât credem, pentru că preoții și învățătorii pe care ar trebui să se sprijinească în mod firesc această propagandă, sunt după cum am spus mai sus, încovoiați de greutatea unei situații materiale jalnice. Dar nu numai asta. Propaganda culturală la satele mai are de luptat ceace ne face de baijorură—și cu indiferența celorlalți factori oficiali, funcționarii satelor, cari ar trebui tocmai să sprijinească sfârșiturile «Casei Școlarelor».

Dintre mijloacele de propagandă, cel mai serios și mai sigur este lara îndioală: bibliotecă, pentru că prin aceasta se poate influența continuu asupra sfârșiturilor de carte. Dar și aceste biblioteci sunt folositoare numai în măsura oamenilor care știu să le folosească.

Proiecte pentru viitor

«Nu mai încapem îndioală că toți conducătorii sulețești ai neamului nostru, sunt convingi că propaganda culturală este mijlocul cel mai nimerit și mai sigur pentru ridicarea maselor populare. — Și de aceea suntem pe deplin convingi că pe viitor și «Casa Școlarelor» și celelalte instituțiuni culturale ale țării, își vor impune sacrificii din ce în ce mai mari pentru activarea acestor propagande».

Acestea sunt declarațiile d-lui G. Tutoveanu. Ca sunt la înălțimea realității nu le îndioim dar că ele vor fi auzite și de cei cari le plac să ne conducă ne îndioim. Ne îndioim pentru că suntem țara unde numai se promite — uneori chiar cu nerușinare—însă nu se face nimic!

George Nedelea

Cronica Rimată

Ce primire fastuoasă cetitorii mi au făcut Când în paginile—acestea Phoenix-u m'am renăscut! Cetitorii... i adevărul: toți imi spun că am o muză Indiscretă, e cam dreptul! dară nici decum ursuză Să ncrusteze arabescuri în scris lung ca o peltea În articole semnate: Iliescu-Palanca...

Dacă n'ar mai fi clișeu agățat cu disperare (Ca și fardul pe obrazul îmboși) fără nsemnare I-ar fi poate «Galileia neamurilor» — sarcofag Un'și ar îngropa talentul de sublim asceț și mag... Am vorbit cu Baba Vișa: mi-a spus că-l simpatizează Pe Don. Fussu care toarce, pe răboi, care ncrestează Zi cu zi, migalnic, fapte... dar că nimenia nu știe Că și dânsul vrea s'ajungă «Patriarhul României» De-ocamdată până'tunce are un rival de moarte Pe Ion Russu care nu l'a închinat mă rog! o carte Insă drept ca recompensă (eu aprind numai fitiluri!) Baba Vișa 'l pune (merit!) între «Alțiș și Bibiluri» Nu n'afeleg pe Ion Bălăteanu ce are 'n scris o școală 'naltă Despre «Băiți» nu era bine ca s'o lase-acuma baltă? Dar pe Foti — cum vrei iarna, repede să vie vara Il apucă nostalgia după'a lui măicuță Smara. A scris omul un articol zugrăvind'o că «e plină De viață» că la «vorbă e cu duh» deci că-i divină Și că'n foța unei sfinte a repetat «de toute son coere» «Fatur simple» sau (nu soune!) un «Passé, entier...» Argeș, văzând că nu i nimeni să l admire nici de cum Ne anunță că dispare prin «Scrisoarea...» lui «de drum» N'am nici un regret că pleacă... Doar un sfat îi dau: Să știi «Țara mea» colind'o n'reagă și «n gingaș noian de vii» Pe Stejar Constantinescu ai să-mi l găsești — în floare Preschimbă de soartă printre «Toporăș și Lăcrămioare»... De Bălan, cine e «contra alcoolismului» când e Chiar în propria i semnătură în loc de un «L» vede doi «L» Perșinaru, mi-l urmează prea dolid cu'n sac cu «Leacuri» Iar Pruteanu cu «O Floare» face... Primăvara... Fleacuri! Poat' să scrie cât o scrie e'n zadar să i te nchint Și să-l treci ca Isofache «În rândul celor puținii»... Ați cetit (cu ce plăcere!) rândurile ce v'am scris Impletind realitatea cu cel mai segălnic vis Nu mai pomenesc de Luca... de ar fi biet un... Carageale Ce mai Pristandă mi'ar face sau mai știu ce... Coate goale Dar pentru că 'n nume mare-i doar Ion — nu-l mai dau plăfii C'î l las să se nvaluească în «giulgiul singuratății» În grădini cu fraze goale și cu-o ceată de poeți Ca «O oaste biruitoare» culegând din flori — scafeți Ca și Hrist să se ncuune... cu umbrare și havuz Pinn să n'abe nău c'altdata și să cânte din Copuz Fără str și fără noimă... tăifăsină fără scofală Nu credeți că se desprinde din aceste «o morată»? Aculțati: Incolo Lya, — nu mai ciufuliți pe biata Poezie, când talentul nu-ți dă Domnul «cu lopata» Cî mai bine dă «Procură» altuia să fie zeu În Parnas iar tu zi: Doamne! că talent n'am... «Cred și eu» (Pentru c' autorul ține să nu fie dat de gol Astăzi nu semnează «Argus» ci mai simplu..)

«Cred și eu» (Pentru c' autorul ține să nu fie dat de gol Astăzi nu semnează «Argus» ci mai simplu..)

Chieleş Impărat

Poveste scrisă în versuri populare după P. Ispirescu

de SERAFIM IONESCU

Cum pustnicu-a cuvântat Tocm'asa s'a și n'tamplat. După trei zile n'tramurg Adormi somnul cel lung, Iar lui cumpit răgind Și muștii cutremurând, Veni ca și o năluca, De-ți face părul măciucă... Și, el groapa i a săpat Cu ghiarele... și-a plecat... Ful de suflet a plâns, Până mai că nu s'a stins, Trei zile și nopți în rând Țărână pe groapă trăgând... Iară, când lucrul sfârși Și se mai dezmeteci, Când foamea l-a doborât, Năcăjit și amarât, La chiie a pornit. Dar, aici, și mai mahnit A rămas; căci, a aflat Că viața l'a uscat. Aducându-și el aminte De statul bunu-i părinte, Sue'n pod, frâul gâsește, Li scutură și-i sosește Un cal... șoim înaripat, Care l-a și întreat: — «Stăpâne, ce poruncești? — Dacă vrei să mă slujești, zise tânărul scârbit, Știi că țauca a murit Și acum, rămas singur, eu Din mila lui Dumnezeu, Te rog să stai lângă mine, Să mă slătuiesc cu tine. Dar, de aici, plecăm de sârg Că mi vine mereu să plâng Tot văzând a lui mormânt. Mergem deci pe alt pământ Loc prielnic să găsim Coliba să ne clădim.» — Stăpâne n-a-i bine așa... Dimpotrivă, vom căta Ca să ne salășluim Și-de-acum să locuim Unde sunt oameni mai mulți, Ca dumneata, mă aculți? — Cum? alți oameni, ca și mine,

Iar, după ce s'a mbrăcat, Pe șoim a încălecat. Merșeră până sosiră La un oraș ce găsiră Mai aproape. Uluit Rămase noul venit Văzând mulțimea de-aroi Făcând de celo colo. Zgorotul l'a zăpăcit, Foiala l-a buimăcit. Se miră de cele case Așa de mari și frumoase; Dar, cu toată lui slăial, Vede marea rândioală Ce domnește 'n lung și'n lat. Calul l'a mbrăbătat: — «Vezi, stăpâne, astea toate Sunt cu mult part așezate, Daia și tu mai întâi Căta-ți face un căpătâi! Dar, orașul nu-i prieste,

— Va urma —

INFORMAȚII

Din Țară Examenu pentru catedrele de religione. — La Seminarul «Veniamin» din Iași, sub prezidenț Parintelui Econom Dr. I. Popescu Malăești, profesor la facultatea de teologie din București, având împreună cu St. Sa, ca examinatori, pe Păr. Valeriu Iordăchescu, profesor la facultatea de teologie din Chișinău și pe Păr. Dr. Onisitor Ghibu, profesor la facultatea de litere din Cluj, — s'a început, la 16 Ianuarie a. c., examenul de capacitate pentru locurile de profesori de religione la școlile secundare din țară. Nu sunt mulți candidați... numai 36. Intre ei, se află obrazse însemnate din cărmuirea noastră bisericească: Păr. Manea Popescu, referent cultural al Mitropoliei din București; Păr. Arhimandrit Chesarie Păunescu, directorul Seminarului monahal din Sf. Mănăstire Cernica; Păr. Grigore Dumtreșcu, vicarul Sinteii Episcopiei a Constanței; Păr. Vasile Georgeșcu, referent administrativ în aceeași episcopie; Păr. Ierodicon Udîșteanu, profesor la seminariul din M rea Cernica și alții.

Fapte demnă de laudă. — În orașul Cofmani, jud. Cernăuți cu ocazia sărbătorilor, pe o stradă mai laturalnică în ziua de 28 Decembrie 1929 pe la orle 11 seara s'a aprins coșul unei case. Publicul observând focul a dat alarma, dar nimeni nu îndrăsnia să se agate pe acoperiș și a opri întinderea focului. Spre surprinderea tuturor, D-l profesor T. Lupeșteanu găsinde-se întâmplător în vizită la o casă din apropiere, a avut marelă curaj de s'a urcat pe acoperiș și cu ajutorul dat de cei din apropiere, a făcut ca în cel mult 20 minute cu mare greutate să înăbușe focul. D-l prof. T. Lupeșteanu a dat dovezi în mai multe rânduri de multă energie și curaj. Tinerii cercetași vor putea lua frumoase exemple de la comandantul lor.

Conferințe religioase în Galați. — Societatea preoților din Galați «Solidaritetea» își începe conferințele ei obișnuite la 19 Ian. a. c. Cea dintâi va fi ținută de d. «Ioan G. Savin», profesor la facultatea de teologie din Chișinău. Vor urma apoi altele, și-nite de profesorii universitari:

Cărțile tipărite în Anglia. — După cum citim în ziarul «Lumea» din Iași (17 Ian. a. c.), anul trecut s'au tipărit în Anglia 8927 de cărți originale, 473 de traduceri și 2,739 lucrări nouă, adică 270 de cărți pe săptăm. sau 38 pe zi. Din toate aceste cărți, 3724 sunt romane, fie nouă, fie care s'au mai tipărit, fie traduse. Cărțile de cellalt soi sunt: 975 religioase; 904 de sociologie, 706 biografii; 553 istorice; 723 poezie și dramă.

Cronica Teatrală

Marele Duhovnic.—P'es în 3 acte (patru tablouri) de d-l Victor Elitmiu (apărută și în volum) se joacă la Teatrul Național cu un succes remarcabil. Subiectul, în decursul actelor, deapănă tot sbuciumul sulețesc al unui Preot din Câmpulung care țintește să urce culmi—in-zestrat fiind—in tagma sa. Piedici — între care soția sa suleț de abnegație și de jefă — un lrate «stricat» îl împiedică pentru un moment în ascensiune. Ridicat în cea mai înaltă calitate de păstor al sulețelor după o scenă grozavă ce o are cu fratele său, înțelege că niciodată căt de curat și fără pată te-ai simți nu poți să te transformi în judecătorul altuia.

D-l Elitmiu o glorie a teatrului și-a literilor românești ne dovedește încă odată că poporul românesc are și în ramura aceasta, destoinici cari ne încadreaază între popoarele din apus.

Cel care primește palme.—Piesă în 4 acte de Leonida Andrieș se joacă la Teatrul Regina Maria. Succes? Nu! Păcat de strălucirea actorilor cari de data aceasta simt că joacă teatrul convențional și sunt «jenți» chiar de situații neverosimile. Un înșel ce i se fură nevasta și manuscrisurile, desguștat de viață, voin să se răsunne pe societate se angajează într'un circ, clown, fiind cel care primește palme... Ne face impresia că Direcția Teatrului n'are un comitet de alegerea «mai cum se cade» a vrafului de piese vechi și noi.

România Apicolă, Revistă ce apare la București sub conducerea Inginerului Bulgyn și a unui comitet competente în albinărit și stupărie. Frumos tipărit, conținut interesant prin slaturile ce le dă oricărui sătean. O recomandăm cu caldura tuturor. Vom reveni cu amănunte săptămânala viitoare.

Rugăm pe D-nii Colaboratori să ne trimită at icole cât mai scurte.

F. S.